

నా రూప లి

(-:-)-

దేశీయవాదము

గాంధీమహాత్ముని కనుక ఆంధ్రప్రదేశ్ నందు చిర, కన్యకాబాయిని విడచి.

కాంగ్రెసు అధ్యక్షులను కార్యాలయములను అరెస్టుచే

పూనాలో స్వేచ్ఛాధికలను 38 గురు చనిపోయి

యి

భారతరాజ్యపత్రము ప్రారంభమయ్యెను

పంజాబు, మిడ్నాపూరులందు వరదలు

విదేశావార్తలు

సాహిత్యవార్తలు

మదరాసులో గ్రహాస్తమనమునందు నల్లగురు సమద్రమనందు చనిపోయి

ఆంధ్రపత్రిక

1933 సం॥ ఆగస్టునెల 22-వ తేది

మంగళవారము

జాయింటు కమిటీ:

యూర పి యను

సంఘము

(-:-)-

జాయింటు కమిటీ వేదలి వివిధసంఘముల ప్రతినిధులను తమతమ యనభవములను ఈ దేశమున తెలుపనాగిరి. వీరందరునుగూడ జైహిందూని భీతిజాపును, శ్వేతపత్రమును కాపాడుటకై హోరుగారు సలుపుచున్న ప్రయత్నములకు తోడ్పడవలయు నని హెచ్చరించుచున్నారు. మద్రాసు యూర పి యను సంఘము పడుమున వెడలిన జేమ్సుగారును, మద్రాసు యూర పి యను సంఘము వారియెదుట ఈతినుననే ముచ్చటించిరి. కలకత్తాలో నిన్నటిదినము వీరిటులనే యువనస్థించిరి. శ్వేతపత్రమును పార్లమెంటునభ నిరాకరించుచో, ప్రస్తుత ప్రభుత్వము అంతరించు ననియు, మరియొక ప్రభుత్వ మిహూచనలను ప్రవేశపెట్టజాలదనియు, జేమ్సుగారు భయపెట్టిరి. కాని, హిందూదేశమునందే పడుచున్న అమాదింపని శ్వేతపత్రము గూర్చి జాయింటు కమిటీ వేదలిచిన ప్రతినిధులు తేనిపోని యార్జనముల గావించుట జూచిన, హైదరాబాదు రక్షణకన్నను, హోరుగారిని కాపాడుటయే వీరి కెక్కువ ముఖ్యముగ గనిపించుచున్నట్లు దోచును. దేశనాయకులతో పాలకుల సమాధానపడకున్నను, వీరికి చింతలేదు. నాయకులను నిర్బంధించిన వీరికి విచారములేదు. హోరుగారిని జైహిందూ దాడినుండి దప్పించిన వీరికి నాణ్యము. ఇట్టివైఖరిని భారతీయప్రతినిధులే చూపుచుండగ, జేమ్సు బోలు యూరపియను ప్రతినిధులు చూపుటయందు వింత ఏమిగలదు? భారతదేశాభిప్రాయము జాయింటు కమిటీలో పూర్తిగ వెల్లడియ్యెనని, జేమ్సుగారు చెలిపిరి. ప్రధానరాజకీయపక్షము గుండు కాంగ్రెసు బహిష్కరింపబడినను, హిందూదేశాభిప్రాయము వెల్లడియ్యునట్లులే నీ రెండుట, వింతగ దోచక మానదు.

యూరపియను సంఘ ప్రతినిధుల సాక్ష్యముగూర్చి జేమ్సుగారు చెలిపిన యభిప్రాయము జాతీయ, రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము నయినను వీరు పూర్తిగ ఆమోదింపలేదని, విదితమగును. యూరపియను సంఘములలో పోలీసుశాఖను గూర్చి భేదభావములు గలవటం. అయి

నను అందరును కలసి ఒక్కరికిగ సాక్ష్యమియవలయునని, యంగీకరింపబడెనట. వంగదేశపు యూరపియనుసంఘమువారు సి. వి. డి. శాఖను బాధ్యత నుండి పూర్తిగ మినహాయించవలె నని పట్టుబట్టిరట. తుట్టుతుడకు జేమ్సు ప్రభుత్వము ప్రత్యేక సి. వి. డి. శాఖకు అధిక రక్షణలు గావలయు నని కోరిరట. దీనియర్థమేమి? సి. వి. డి. శాఖను మినహాయించవలెననియే అర్థ మగును. దీనికి పోలీసు శాఖతో అవినాభావసంబంధ ముండుటచే, లా-ఆర్డరులను మినహాయించవలెనని తెలుసు. ప్రత్యేక సి. వి. డి. శాఖలై మంత్రుల కెట్టియధికార ముండగూడదని జేమ్సు ప్రభుత్వము గోరిరి. ఇంతియగాక పోలీసుశాఖకు సంబంధించినంతవరకు గవర్నరుగారి ప్రత్యేకబాధ్యతలను బహిరంగముగ నిర్దేశింపవలయునని, జేమ్సుగారు కోరిరట. అటుల నిర్దేశింప నక్కరలేదని, హోరుగా రనిరట.

మొత్తముమీద యూరపియను సంఘమువారు రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యముయినను పూర్తిగ చేకూరవలె నని కోరుటలేదు. ఈ విషయమున వీరికిని జైహిందూలకును మధ్య ఎంచడగిన భేదము గనిపించదు. రాష్ట్రీయులలో రెండు శాసనసభ లుండవలెనని, యూరపియనుసంఘమువారు కోరియుండుట వింత గాదు. రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యమును విఫలపరచుట కిది యొకసాధన మగును.

మరియొక సూచనను గూడ జేమ్సుగారు గావించిరి. సంస్థానములన్నియు షెడ్యూలులో నొక్క-మారుగ చేరనక్కరలేదనియు, అటుల చేరనివారి స్థానములను ప్రభుత్వమువారు నామినేషనుద్వారా నిలబడవలె ననియు, వీరు సూచించిరట. ఇట్టిసూచన కొనసాగుచో, భావిశాసనసభలలో గూడ నామినేషనుపద్ధతి యుద్దేశ్యం కొనసాగుట సంభవించును. ప్రభుత్వసాంఘికనిర్ణయమునందు గూడ మార్పుల గోరుటకు, యూరపియను సంఘమువారు స్వేచ్ఛగోరుచున్నారు. మరియొక సూచన ఏమన, రాష్ట్రీయుల గవర్నరులకు సలహా నిచ్చుటకు సివిలునర్సిసు ఉద్యోగుల వనరమని జేమ్సుగారు చెలిపిరి.

రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్య మేర్పడిన పిమ్మట గూడ, సివిలునర్సిసువారి జోక్యము కొనసాగుచుండవలె నని, దీనిబట్టి విదితమగును. అధికారవర్గవైఖరి యొకముందు గూడ తొలగదని, ఎంచీలగును. ఇంగ్లండులోని పరిస్థితులు గూర్చి ముచ్చటించుచు, శ్వేతపత్రవాదులకును, తత్ప్రతిపక్షులకును మధ్య తీవ్రసంఘర్షము నడచుచున్నదని, జేమ్సుగారు చెలిపిరి. కాని, యిరువారులవారిమధ్య భారతీయ దృష్టికి స్వప్రమగు విభేదము గనిపించదు. ఉభయయును కేంద్ర ప్రభుత్వ బాధ్యత విషయమై వెనుకాడుచున్నారు. ఉభయయును రాష్ట్రీయబాధ్యత నయినను పూర్తిగ ప్రసాదించ నోలకున్నారు. హెయిలిగారిఆధికప్రము అమలులోనికి వచ్చుచో, నూతనసంస్కరణములు ప్రారంభమగుటకే సాధ్యమనని తోచెను. ఇట్టి స్థితిలో ఇంగ్లండులో ఉభయపక్షములవారిమధ్య నడచుచున్న సంఘర్షము, కృత్రిమ మని కన్పట్టును. దీనియందు యాభార్యమంతగ గనిపించదు.

జైహిందూనాయకులయొక్కయు, పత్రికలయొక్కయు ప్రచారమధికముగనున్నదని, జేమ్సుగారు భీతి జాపుచున్నారు. వీరు ముందే ఆందోళన ప్రారంభించిరట. జాతీయ ప్రభుత్వమువారు వీరితో కలసి కొనుటకు చాల కృషి నలుపవలసియుండును. జైహిందూఆందోళనమును చురుకైన జేయుటకు సాధ్యమడదని, జేమ్సుగారు చెలిపిరి. వీరికి డబ్బు, విశేషముగ గలదట. పత్రికాప్రచార మనంతముగ గలదట. ఓటరులను చేరేపించుటకువీరి కెక్కుడు శక్తిగలదట. బాల్కునిమూక్షనాథగార్లు కలయ కను ధ్వంసమొనర్చుటకు వీరు అర్హులను చున్నారురట. జైహిందూతో లిబరలుపక్ష నాయకులగు లా. య. దు. జాగిరారుగూడ కలయుటచే, భావిపక్షాదుముసూర్చి జేమ్సుగారికి మరింతభీతి

పర్పడినది. ఇట్టి సందర్భస్థితిలో శ్వేతపత్రమున కండగ నిలిచిన హోరుగారిని బాల్కునిమూక్షనాథగారు కొనియాడుచున్నారు. కాని, రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యమయినను 1933-వ సంవత్సరములోవలలభించదని, జేమ్సుగారు నమ్ముచున్నారు. అటులగుచో ఈలోపుగ ఎన్నియవాంతరములు చేకూరునో ఎవరచెప్పగలరు? ఇంగ్లండులో చెలరేగి డివిదాదముల నమయమున హిందూదేశము శాంతమున హింపవలెనని, జేమ్సుగారు హెచ్చరించిరి. దీనియర్థమేమి? భారతీయోద్యమములను చెలింపుచుండ, హిందూదేశముల హాసముద్ర వహించవలె ననియే గద. ఇటుల జరుగుచో, తుడకు జైహిందూల పంతమే నెగిరియును. శ్వేతపత్రముకేవల చెక్కుచెదరకుండ సిద్ధించినను, భారతదేశము తృప్తి కెంచుట కల్గి. ఈ సంగతిని గ్రహించక, జాయింటుకమిటీ ప్రతినిధులు శ్వేతపత్రమే హిందూదేశపరమావధి యని తెలుపుటకన్నను విరుద్ధము చేయడము. జైహిందూలకు ను, జాతీయ ప్రభుత్వవాదులకును మధ్య జరుగు చున్న వాదప్రతివాదములతో భారతీయుల కెట్టి సంబంధము లేదు. భారతీయులు జన్మస్వాతంత్ర్యమును కోరుచున్నారు. దీనిని ఇంగ్లండు సభల పరువలేనిచో, హిందూదేశము దీనిని స్వత్యక్తిద్వారా సంపాదించుటకు పాటుపడక మానదు. జైహిందూలమిత్రముగాని తదితరులమిత్రముగాని హిందూదేశము తనకనినపుకోర్కెలను విడనాడి, భారతీయుల జేముమునకు భంగము కలిగింప జాలదు. ఈ సంగతిని జేమ్సు ప్రభుత్వములు, లిబిషు ప్రతినిధులును గూడ గ్రహించుట మేలు. ఇంగ్లండులో హిందూదేశ సంస్కరణముల గూర్చి జరుగుచున్న అంతర్జాతీయకమిటీ కొందరు విశేషము బుద్ధివంతులగు గాని, భారతీయుల కిది ఎట్టి తృప్తి నొసగజాలదు. ఈ పోరాటమును వీక్షించుచు, హిందూదేశము తన జన్మస్వాతంత్ర్యములను విడనాడవలెనని తెలుపుట, ఏవిధమున జూచినను నమంజనము గాజాలదు. జైహిందూపత్రికలగూర్చి ముచ్చటించుచు, జేమ్సుగారు రిటూల బలికిరి:

“మార్షింగుపోస్తు పత్రిక మిగుల కారవము గల పత్రికయే యని, తెలుపుచున్నారు. కాని, శ్వేతపత్రముపై దాడిగావించు విషయమున మాత్రము, ఈ పత్రిక యీ దేశమునందలి దేశభావాపత్రికలకన్ననుగూడ, నీతినియమములు లేనిదై నికృష్టముగ నున్నది.”

పై వాక్యములలో జేమ్సుగారు దేశభావాపత్రిక లన్నిటిని గూడ నిందింపదొడంగిరి. జేమ్సుగారు దేశభావాపత్రికల నెన్నడయినను చదివియుండిరా? వీరి దేశభావము తెలియును? ఒక్కసంగతిని మాత్రము వీరంగీకరించిరి. ఆంగ్లదేశములో గూడ విశేష ప్రచారముగల పత్రికను వీరు దేశభావాపత్రికలతో పోల్చియుండుట జూడ, అక్కడగూడ పత్రికాస్థితి వాంఛనీయముగ లేదని, విదితమగుచున్నది. కాని, ఆంగ్లదేశమునందు మార్షింగుపోస్తు మున్నగు పత్రికలపై ప్రతికాశాసనము మున్నగు నిర్బంధములను విధించుటలేదు. ఈ పత్రికలు తమ యధిపతాయములను స్వేచ్ఛగ తెలుపగలుగుచున్నవి. హిందూదేశమునందు పత్రిక లన్నియు తీవ్రనిర్బంధములకు లోనై తుడకు వార్తల నయినను స్వేచ్ఛగ ప్రచురింపజాలక, అభిప్రాయములను స్వేచ్ఛగ వెల్లడింపజాలక, కృత్రిమమున్నవి. జేమ్సుగారు ఇంగ్లండులో గూడ పత్రికా శాసనమును ప్రవేశపెట్టింది, మార్షింగుపోస్తు మున్నగు పత్రికలపై నిర్బంధములను విధింపలేదని, దేశభావాపత్రికల గూర్చి ఏ సంగతియు చెలియకున్నను, అనత్యపునిదలను మోపుట కొందరుకు పరిపాటి యయినది. యూరపియను సంఘమువారు రెండులో దిట్టలు. కాని, ఆంగ్ల-హైదరాబాదు పత్రికల గావించెడి నిందాప్రచారములతో నల్లస్వాతి మయినను దేశభావాపత్రికలలో గని

పించదు. దేశభావాపత్రికలపై నెక్కుడు నిర్బంధములను విధింప జేసి వానిని సాగింపకుండ జేయుటయే, జేమ్సు ప్రభుత్వ ప్రధానసంకల్పమువలె దోచును. జాయింటు కమిటీద్వారా భారతీయాశయములు నెరవేర నని, స్వప్రమయినది. యూరపియను సంఘపు ప్రతినిధుల ద్వారామాత్రమే గాక, భారతీయప్రతినిధులద్వారాగూడ ఈ సంగతి వెల్లడియగుచున్నది. మిదమిక్కిలి జైహిందూలదాడినుండి హోరుప్రభుత్వముల కాపాడవలె నను హెచ్చరికలు తరుచుగ వినిపించుచున్నవి. ఈభారతమును, జాతీయ ప్రభుత్వాభిమానులకును, జాయింటు కమిటీ ప్రతినిధులకును, వదలిపెట్టి భారతీయులు తమ కనినవాంఛలు నెరవేరుటకై యావచ్చునని వినియోగించి కృషి నలిపి, చరితార్థం లగుట, శ్రేయస్కరమగును.

మహాత్ముని బలిదానము

(-:-)-

మరియొక పర్యాయము గాంధీమహాత్ముడు ఆత్మయజ్ఞమును ప్రారంభించెను. హరిజనుల అభ్యుదయమునిమిత్రము ఎట్టిత్యాగమున కయినను మహాత్ముడు సంసిద్ధుడని వెల్లడిచేయబడెను ఈసంగతిని పాలకులు గుర్తించియు, పూర్వసౌకర్యముల నొసగ నిరాకరించుటచే, విషమస్థితి ఏర్పడినది. మహాత్మునికి పూర్వసౌకర్యముల నొసగవలె లేదనియు, నేరమొనర్చినవారిని జూచిన విధముననే మహాత్ముడును చూడబడ ననియు, సూచించబడినది. కాని పూర్వమే ల సౌకర్యములనిచ్చుచో, యిప్పుడే నిరాకరించిరి. సామన్యమింక గ్రహించుట దుస్సముగ నున్నది. ప్రతిష్ఠ యొక్క టియే దీనికి మూలకారణముగ గనిపించుచున్నది. మహాత్ముని ఉపవాసము కొనసాగుచున్నది. ఏడుదినముల ఉపవాసము జరిగినది. మహాత్ముడు కడు శుష్కించి నీరసము గ నున్నట్లులను, వారికి వికారము వచ్చుచున్నట్లులను, వార్తలు తెలుపుచున్నవి. మహాత్ముడు మాటలాడజాలకున్నాడు. పూర్వమువలె మహాత్ముని ఆరోగ్యము గూర్చి ఎప్పటికప్పుడు ప్రకటనలు వెలువడజాలవు. వెలువడెడి వార్తలయినను, పూర్వసమాచారము నొసగకుండుటచే ప్రజలలో ఆతరము హెచ్చుట నహజము. మహాత్ముని బరువు 94 పౌండులకు తగ్గ నని, నేటివార్తలు తెలుపుచున్నవి. మహాత్ముని ఎట్లెవాడ జయిలునుండి సానునా ఆస్పత్రికి గొంపోయిరి. మహాత్ముని నీటిని న బర్చు టి జయిలునుండి విడిచి పెట్టి ఆమెను మహాత్మున కుచచారులను జేయ నంగీకరించుట గ్రుడ్డితో మెల్లగ నున్నది. నెబర్చుటి ఆశ్రమము పూర్తిగ భూమిచేయబడి నను వార్త జూడ, మహాత్ముని త్యాగము పూర్తియయ్యె ననియు, వారకేరీర త్యాగముగూడ పాలకులు అడ్డుపడనిచో త్వరలో పూర్తియగుననియు, ఎంచీలగును. దేశమందంతటను అనన్యత సభలు జరుగుచున్నవి. హరిజన ప్రముఖులు మహాత్మునకు పూర్వసౌకర్యముల నొసగవలెనని, తంతివార్తల సంపుచున్నారు. స్త్రీలు, కార్మికులు మున్నగువారు తమ అనన్యతని గట్టిగ తెలుపుచున్నారు. ట్రిబ్యూనుపత్రికచెలిపింప రాజకీయచరిత్రలో, ప్రభుత్వమీద దూరదృష్టిరహితముగ ప్రవర్తించిన నిదర్శన మొకడను గానరాదు. గోటితో బోవునది గొడ్డలితో బోవలసివచ్చెను సామెతవిధముననున్నది. పాలకుల ప్రస్తుతవైఖరి. మహాత్మునకు హరిజనోద్యమము నిమిత్తము సౌకర్యముల నొసగినచో, మహాత్ముడు కారాగృహ నిబంధనల నేమూత్ర మతిశయింపడనుట నిశ్చయము. ఇంతకుపూర్వము మహాత్మునికి సౌకర్యము లిచ్చినందువలన ఎట్టి నష్టము వాటిల్లేదను, ఈమూ రయినను వేరు ఫలితము గ లిగి డి ది గాదు. అందుకు ప్రమాదగ, కారాగృహనిర్బం

ధమునుండి వదలించినానుటకై, మహాత్ముడు త్యాగహోద్యమమును విడువ నంగీకరింపవలెనని కోరుటకన్నను, అనందర్యము చే రుండను. మహాత్ము డిట్టి పరతు నంగీకరించు నని ఏరును తెలంచియుండదు. మధురదాసు త్రికంటేగా రి విషయమై వ్యాఖ్యానము జేయుచు, నిర్బంధమునుండి తప్పిచుకొను నిమిత్తము, మహాత్ముడు ఇట్టి పరతులకు నమ్మించు ననుట వ్యర్థపుటాహ యని తెలిపిరి. తుడ కటులనే జరిగెను. మహాత్ముడు ప్రభుత్వమువారిపరతుల నామోదింపడయ్యెను. అందుచే మహాత్ముని కారాగృహమునుండి వైద్యాలయమునకు గొంపోవలసివచ్చెను. ఇంతకన్నను మహాత్ముడు కోరిన సౌకర్యములను వెంటనే నిచ్చివెచ్చినచో, పరిస్థితులు చక్క బడెడి వికడ. కాని పాలకులు తమ ప్రతిష్ఠనిమిత్తము ఇట్టి నష్ట మార్గము ననుసరింప రయిరి. ఆంధ్రాసుగారు పూనాలోనే నిలిచియుండి పరిస్థితులు అనుకూలించువరకు కదలమని చెప్పిరి. వీరి పట్టుదల, అధికారుల హృదయమును చలించ జేయు నేమో చూడ వలయును. మహాత్ముని ఆరోగ్యస్థితి హిందూదేశము సంతను నంచలించ జేయుచున్నది. లాహోరు నభిలో డాక్టరు ఆలంగారు చెలిపినట్లుల హరిజనులకారై మహాత్ముడు తన జీవితము నర్పింప నిశ్చయించుటచే, దేశమంతయు నిందుకొరకై పాటు బడి అన్యత్యతను పూర్తిగ తొలగింపవలయును. గాంధీమహాత్ము డొకవేళ విగతి జీవుడగుట సంభవించినను, డాక్టరు ఆలంగారు తెలిపినట్లు, మహాత్ముని సంతకము ఎక్కుడు త్వరితముగ నెంజేరును గాన ఆగిపోవదు. పాలకులు అనన్యతహితాపహాసములను నిరసించుచు, మహాత్ముని ఆరోగ్యముగూర్చి చరితాప మతిశయించి, అశాంతి పెచ్చు పెరుగుచున్నది. ఇప్పటికయినను అధికారులు నిరయగుమార్గము నవలంబించక, మహాత్ముని వైద్యాలయమున కంపియు, ఇతరమగు, ఏర్పాటులను సూచించియు, సంకుచితముగ ప్రవర్తించుచున్నారు. కాని యిట్టిపద్ధతులు మహాత్ముని యువవాసమును విరిమింప జేయజాలవనుట తత్సము. మహాత్ముడు గోరిన సౌకర్యముల నిచ్చుటచేతనే, వారినంకల్పమునడలును. మహాత్మునితో సంప్రదించి నిరాకరించి, రాజప్రతినిధిగా రిదివరకు తీరనిలోపము గావించిరి. దీనివలన పరిస్థితులు విషమమయ్యెను. వీనికి తోడుగ, పూర్వ మిచ్చిన సౌకర్యమునుగూడ మహాత్ముని కొనగ నిరాకరించుటచే, దేశపరిస్థితులు మరింత క్లిష్టరూపము డాల్చుచున్నవి. మహాత్మునికి ప్రాణోపద్రవము గలుగకముందే, పాలకు లిచ్చకలిగినను తమంతమును విడిచిపెట్టుట శ్రేయస్కర మగును. ఇందువలన పాలకుల ప్రతిష్ఠ కెట్టి భంగము వాటిల్లుటకు మారుగ, అది మరంత యతిశయించును. దేశమున బెరిగిన అలజడిని కొంతవరకయినను ఉపశమింపజేయగలుగును. నిర్బంధపరంపర లతిశయించుచున్నవి. నూతన కాంగ్రెసుఅధ్యక్షులగు శార్దూలసింగుగారు నిర్బంధింపబడిరి, నిర్బంధములసంఖ్య పెచ్చు పెరుగుకొలదిని, సమాధానావకాశము దూర మగుట తప్ప వేరులాభము గలుగదు. గాంధీమహాత్మునకు జీవితశాఖలపట్ల స్వేచ్ఛిభేదములేదు. వారిప్రధానాశయము సత్యమును ఆహింసయు నగుటచే, వారి కార్యముల నిషేధించును. అందుచే, వేని విడనాడుట కయినను మహాత్ముడు నమ్మించుడు. రాజకీయోద్యమమును విడచిపెట్టు పర

తుపై మహాత్మునికి సౌకర్యముల నిచ్చెదమని పాలకులు చెలుపుట, నిరుపయోగము. గాంధీమహాత్ముడు కారాగృహమున నుండునంతవరకు, కారాగృహ నియమముల సత్యక్రమింపడనుట, నిశ్చయము. ఇట్టిస్థితిలో మహాత్ముడు హరిజనోద్యమముకొర కిచ్చెడిసౌకర్యమును దుర్వినియోగపరచు ననుటకన్నను, విరుద్ధము చేరండను. వారలులగావించబోరనుటకు, పూర్వాభిప్రాయమే ప్రబల నిదర్శనము. మహాత్మునకు ప్రాణోపద్రవము గలుగకముందే హరిజనోద్యమమునకై తగినసౌకర్యములను పాలకులు ప్రసాదించి, మహాత్ముడు ప్రాయోపవేశము నుపసంహరించుకొనునట్లు జేయుట, విశేష మగును.

కీ. శే.రా. బ. పాత్తూరి ఆయ్యన్న

రా. బ. పాత్తూరి ఆయ్యన్నపట్టి గారు విగతజీవులయిరని వినుట కెంతయు చింతించెదము. వీరు నుప్రసిద్ధాధ్యపణి క్కుంగవుల గుట య గాక, ఆంధ్రదేశమున పలు తావుల విశేషదానధర్మములను కావించి, హోవకారపాఠిని లని ప్రసిద్ధిగాంచిరి. బంగ్లా డైల్వీస్ను నొడ్డ గొప్ప సత్రమును నిర్మించి, మేలొనర్చిరి. చెన్నపురిలో వీరు పెక్కు-సంఘములకు ధర్మకర్తలుగ నుండిరి. సామి వేంకటాచలం శ్రేష్ఠి గారు ప్రాసిన వీరి జీవితమును స్మారించున ప్రవచించితిమి. వీరి మరణమువలన ప్రశ్నంపమును, ఆంధ్రలోపమును చెన్ననగరమునుగూడ తీరిని నష్టములకు పాలయ్యె ననుటకు సందియము లేదు. వీరు విదేశములకు బోయి, సంఘ సంస్కరణాభిమానమును జూపియుండిరి. ముల గలిగించి, ప్రాస్తవ్యప్రాంగిలమరణమున కారయు గుండుచు, వీరి జూపినసంగతి యొక్కటిమాత్రమే చరిత్రలో శాశ్వతముగ నిలిచియుండును. రత్నగిరి కారాగృహములో నుండెడి అప్పాసాహెబుబుద్ధుడుగారు గూడ మహాత్ముని ఉపవాసము నిమిత్తమై తాము ఉపవాసమును ప్రారంభించిరి. ఈరితిని వివిధజాతులవారిలోను, వివిధసంఘములవారిలోను, మహాత్ముని ఆరోగ్యముగూర్చి చరితాప మతిశయించి, అశాంతి పెచ్చు పెరుగుచున్నది. ఇప్పటికయినను అధికారులు నిరయగుమార్గము నవలంబించక, మహాత్ముని వైద్యాలయమున కంపియు, ఇతరమగు, ఏర్పాటులను సూచించియు, సంకుచితముగ ప్రవర్తించుచున్నారు. కాని యిట్టిపద్ధతులు మహాత్ముని యువవాసమును విరిమింప జేయజాలవనుట తత్సము. మహాత్ముడు గోరిన సౌకర్యముల నిచ్చుటచేతనే, వారినంకల్పమునడలును. మహాత్మునితో సంప్రదించి నిరాకరించి, రాజప్రతినిధిగా రిదివరకు తీరనిలోపము గావించిరి. దీనివలన పరిస్థితులు విషమమయ్యెను. వీనికి తోడుగ, పూర్వ మిచ్చిన సౌకర్యమునుగూడ మహాత్ముని కొనగ నిరాకరించుటచే, దేశపరిస్థితులు మరింత క్లిష్టరూపము డాల్చుచున్నవి. మహాత్మునికి ప్రాణోపద్రవము గలుగకముందే, పాలకు లిచ్చకలిగినను తమంతమును విడిచిపెట్టుట శ్రేయస్కర మగును. ఇందువలన పాలకుల ప్రతిష్ఠ కెట్టి భంగము వాటిల్లుటకు మారుగ, అది మరంత యతిశయించును. దేశమున బెరిగిన అలజడిని కొంతవరకయినను ఉపశమింపజేయగలుగును. నిర్బంధపరంపర లతిశయించుచున్నవి. నూతన కాంగ్రెసుఅధ్యక్షులగు శార్దూలసింగుగారు నిర్బంధింపబడిరి, నిర్బంధములసంఖ్య పెచ్చు పెరుగుకొలదిని, సమాధానావకాశము దూర మగుట తప్ప వేరులాభము గలుగదు. గాంధీమహాత్మునకు జీవితశాఖలపట్ల స్వేచ్ఛిభేదములేదు. వారిప్రధానాశయము సత్యమును ఆహింసయు నగుటచే, వారి కార్యముల నిషేధించును. అందుచే, వేని విడనాడుట కయినను మహాత్ముడు నమ్మించుడు. రాజకీయోద్యమమును విడచిపెట్టు పర

“రేపటి హైందవయువకులు”

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారి ఉపన్యాసము

హైదరాబాదు (జులై), ఆగస్టు 17:— “రేపటి హైందవ యువకులు” అను క్రింది శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు చేసిన నాయకాలము వైఖరి కారాగృహం యీ క్రిందిగముగా ఉపన్యాసించిరి.

“ఉన్నవానితో తృప్తికొండక పదానుతత ఆచరణలతో కృషిచేయవలయుననుభవము ఆతరపడుచుండకలెను. ఆ పుష్టమగు నీతిర ఆశయముల ఫలింపవు. ప్రతిభాశక్తి దానదాని వాతావరణముబట్టి ప్రమాదభీతి పొందెదని చరిత్రకాండలు ప్రాయముగా కనెగ. నేను దీనితో ఏకభావము. ఉన్నవారినిగూడ మానక కోటిమంతము పుణ్యముగలిగి యుండవలెను. సర్వమానక సాభావ్యతను ఆత్మాభివృద్ధి. ప్రపంచమునందు గల వాతావరణంబులను సాంసారికములకలె మెలంగవలెను.

అమెరికా, యూరపు, ఆఫ్రికాలో నేను పర్యటనము సరిపెచ్చును ఆక్రమింపదలె హైందవయువకుల ఆస్పృహను గూర్చి నన్ను ప్రశ్నించిరి.

హైందరాబాదు యువకుల తాను సంస్థాప్రజల మనిషా, అస్సత్యం స్రుమింకము భావించెదను. అటుల ఎన్నిటిని కాదు. రేపటి యువకులందరు అట్టి అభిప్రాయమును దూరముగా పాట్రావలెను. యువకులందరి కుట్రాలో చలనము దూపుదలవలెను.

అన్నింటికంటె ముందుగా శ్రీమతులను లోగల ఆధిక్యత దురభిప్రాయమును నిర్మూలించవలెను. హైందవ వారకర్మములకు తలసాను మొదల ఆచరింపవలెను. ఈ ఘనకార్యము యువకులకై ఆధారపడి యున్నది. ప్రభుత్వ మిందు సమాజోపై యువకులలో కొందరు భావసంభ్యలు, భేదరత అనాస్థి సభ్యులు కావచ్చును.

క్రైబుహిలో బాటసారి కనపెట్టెను “విభాగ బదిలీ లేకుండుగా” అని అక్కడి వారు సహ్యానించెదను. బాటసారి “విభాగ బదిలీ లేకుండుగా” అని వినియెను. యువకులందరు యితరముల భావములను మెలంగవలెను. (ఆ. పం.)

వ్యాయామక్రీడలు

యం. సి. భారతదేశ పర్యటనము

వాలంటియరుల కేటెను పదవి

మహిమచంద్రులు

ఆంధ్ర-గోల్కొండ గారు ముఖ్య క్రానికలు పత్రికలో ప్రాయము భారతదేశమున పర్యటనము గావించి యం.సి.సి. జట్టుకేటెనుగ జూరయిన గారు రంగులకు పిలువబడిన వారికి సమగ్ర వార్తలను గురించి కేటెను పదవి వహించు వనకాళి ముఖ్యులు తెలియజేయుచున్నారు. రూ.టరు.

జయపూరు పోటీజట్టునకు మరొక విజయము

ఆంధ్ర ఆగస్టు 21:-

పశ్చిమ సామర్వీలు పోటీపందెములో జయపూరు పోటీ జట్టు ఎదుర్కొనుచున్నది. పశ్చిమ ఇంగ్లండు జట్టును 13-8 గోలులతో ఓడించెను. జయపూరు మహారాజుగారు ఆర్యమర్తమును గ ఆడిరి. రూ.టరు

కనడా గోల్ఫ్ ఛాంపియను పిన్ పంచెములు

ఆంధ్ర ఆగస్టు 20:-

వికానా పక్షమున జోకర్లు ఉడిగారు కనడా గోల్ఫ్ ఛాంపియను పిన్ పంచెములను మొత్తము 282 పాయింట్లతో గెలిచిరి. (రూ.టరు)

డివెలారాగారి నిషేధపుట్రువు

ఆంధ్ర ఆగస్టు 22:-

నిన్న బ్లాన్డ్రస్టు ఊరేగింపును డివెలారాగారు ఆరంభించినట్లు తెలుసు. ఆయన ఈ బ్లాన్డ్రస్టులు అక్రమసంఘము ప్రకటించిన తర్వాతను నున్నది. ఆదివారపు ఊరేగింపున బ్లాన్డ్రస్టుల నిషేధము ఉత్తర ప్రదేశ్ నుండి వచ్చితి. తయారచేసిరి. ప్రీక్షిట్టా కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వ వర్గమువారి సంతకము మార్చును తరువాతగా నున్నది.

సైనికులును, ప్రభుత్వోద్యోగులను బ్లాన్డ్రస్టులలో చేరబడదని రక్షకులతో ఆజ్ఞాపించెను. ఏరూపపుసంఘములో కూడ చేరబడదనిరి. కాని ఓడిగారు నిర్బంధము నున్నారు. ఏమియు దానించలేదు. తనసంఘమును సాగించుట కన్ని ఏర్పాటులను గావించిరి అతడు ప్రకటించెను. ప్రభుత్వపు నిషేధపుట్రువు నుండినుంచి దాని ప్రభుత్వమును అనుభవించ సంస్థియుగ ఓడిగారు గారును, ఆయన యనచరులను సంస్థియుగ నున్నారు తెలియచున్నది. (రూ.టరు.)

మధ్యరాష్ట్రముల క్రొత్త గవర్నరు సర్ హెన్రీ కార్లెండుగారు సెప్టెంబరు 7 వ తేదీన బొంబాయి రైల్వేలో దిగి 14 వ తేదీకి నాగపూరు వచ్చి 15 వ తేదీన ఉద్యోగము స్వీకరింతురు.

రైల్వే రాకపోకలు

మద్రాసు సెంట్రల్ స్టేషనునందు

Table with 4 columns: Train Name, Direction, Time, and Remarks. Includes entries for Kolar, Bangalore, and other regional trains.

మద్రాసు ఎక్స్ ప్రెస్ సమయము

Table with 4 columns: Train Name, Direction, Time, and Remarks. Includes entries for Madras Express and other regional trains.

స్థానికవార్తలు

చెన్నపురియందు దీపములు వెలిగించువేళ

శత్రు 28 వ తేదీన సాయం. 6-50 గం.

24 వ తేదీన సాయం. 6-50 గం.

మద్రాసు కార్పొరేషను 7 డి మో సంగీతకార్యక్రమము

శత్రు 28 వ తేదీన మధ్యా 11-30 నుండి 12 గం.

వరకు "వివాదాస్పద" (బడిషియల్ గాను)

సాయం. 5-30 గం. గ్రామాఫోన్ రికార్డులు

హిందూస్తానీ సంగీతము.

24 వ తేదీన శ్రీ. పాలపూలు యం. ఆర్.

రామభాగవతులవారు దక్షిణదేశపు సంగీతము (గాత్రము)

కళ్యాణి ఆంధ్రుల సంఘము-బొంబాయి

తై సంఘమువారు గణపతి కవితాత్మక మహా

త్వములు బొంబాయి కళ్యాణి యందలి కాళి

వాడలో ఆగస్టు 24 వ తేదీనుండి 9 రోజులవరకు

జరిపెదరు.

ఆదిత్యుల యువకుల సంఘము

కృష్ణాపేట

తై సంఘము ప్రారంభోత్సవమును రా. బి

దాల్ సి. వల్లెల మొదలయ్యెను. యం. ఆర్. సి.

గారు శత్రు 28 వ తేదీన సాయం. 6-50 గం.

కార్పొరేషను ఆఫ్ ది నెలను స్కూలు కృష్ణా

పేటలో జరిపెదరు. ఇ. కాకరాన్ స్క్రీమ్. సి.

యన్ గారు ప్రభుత్వస్థానిక కాళి కార్యదర్శి ఆ

ధ్యక్షత వహించెదరు.

రాకపోకలు

మద్రాసు, ఆగస్టు 22:-

సర్. వి. పి. పాల్గొన్నారు ఇంగ్లండునుండి

బొంబాయివారు గత శనివారము సాయం

కాలము చెన్నపురికి తిరిగివచ్చిరి.

శ్రీ. వి. వి. గిరిగారు గత శనివారమురాత్రి

ఖురగపూరునకు వచ్చిరి.

శ్రీ. ఓ. పుల్లారెడ్డి వి. సి. యన్. గారు జయ

పూరు దివసు గత శనివారమురాత్రి వాల్తేరునకు

వచ్చిరి.

డి. బి. కే. రాజాఅయ్యగారు బెంగళురు

నుండి నిన్న ఉదయము చెన్నపురికి తిరిగి వచ్చిరి.

మేజరు హెన్రీగారు పబ్లిక్ వర్క్స్ డి

క్రమ చెబెదానుండి నిన్న ఉదయము చెన్నపురికి

తిరిగివచ్చిరి.

రాజమండ్రినుండి డి. వి. రెడ్డిగారు, గోదా

వరిజిల్లా కమిషనరులయందు, కమిషనరులయందు

యువరాజుగారు ఆదివారంనాడు మద్రాసు

వచ్చిరి.

ఉదిత హిందీపాఠశాల

ధర్మ హిందీ, చరాగ్రంఘమువారిచే నడుచు

బడుచున్న, ఉదిత హిందీపాఠశాల తిరిగి 25 వ

తేదీ కుళివారమునుండి ప్రారంభించబడును. శ్రీ

పురుషులకు శిక్షణను. ఇతర విషయములకు

దిను విలాసమునకు విరాచించోకడము.

ధర్మ హిందీ చరాగ్రంఘము

కార్యనిర్వాహకులు,

45, తాతా మల్టిమల్ట్రీ బిల్డింగ్, మద్రాసు.

సన్సంఘ గ్రంథాలయ

ద్వారక వార్షికోత్సవము

(స్థాపితము: 1922)

ఈనెల 24 వ తేదీన సురవారం మధ్యాహ్నం

గం 3 లకు విశ్రాంతిపూర్వం గ్రంథాలయ భవనము

(కురుపా మార్కెట్టు) నందు శ్రీయత సావి

వెంకటాచలము శ్రీశ్రీ ఎస్. ఎల్. సి. గారి

అధ్యక్షతన జరుపబడును. కావున తామదరులను

విచ్చేయ ప్రార్థింతులు.

కార్యక్రమము

1. ప్రారంభ

2. అధ్యక్షునియొక్క: ఉపపాదకులు: రావు

సాహెబ్ పండిట్ గానాల రామమూర్తి

గారు ఎం. ఎల్. సి.

3. అభినందనప్రభుత్వము, పద్యములు.

4. అధ్యక్షుని ప్రభుత్వమునామము.

5. కార్యదర్శి నివేదిక.

6. ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయమునామము:

శ్రీ అయ్యంగి వేంకటరమణయ్య పంతులుగారు.

7. వ్యవహారగ్రంథాలయము శ్రీ విద్యాన్ విశ్వ

నాథ సరసింహుగారు వి. సి.

8. గ్రంథాలయము-వాటికపయోగము.

అబ్దుల్ వేంకటేశ్వరసింహాశాస్త్రి వి. సి.

మద్రాసు వికేటింగు

మద్రాసు, ఆగస్టు 22:-

ఎస్. ఎస్. వరదాచారిగారు మరీ ఎనమడు గరును రేలును బాబులలో పికేటింగు చేయుచున్న వారు ఆదివారమునాడు మధ్యాహ్నము 1 గం 15 కేటింగు చేయించి ఉత్సవముచేయును బయలుదేరగ పోలీసువారు ఆరెస్టు చేసి కమిషనరు కార్యాలయమునకు గొంపోయి రాత్రి 8 గం 15 వరకు నుంచి వదిలిపెట్టిరి. తిరిగి వారందరూ సేతు పికేటింగు చేయుచున్నారు. పోలీసువారు సేతు ఇంకను జోక్యము కలిగించుకొనలేదు.

రైలు నిలుపుట

టి. జి. రత్నం అను మద్రాసు కాంగ్రెసు

వాలంటియరు ఆదివారమునాడు బొంబాయి ఎక్స్ ప్రెస్

ను రైల్వే తిరువనూరు సెనాపేటల మధ్య రైలు

లలో గలగారి నిలిపి వేసి బహిష్కారకరకరములు

పంచ వారంభించెను. రైలు 10 నిమిషములవరకు

నిలిపిపొయెను. ఆరని ఆరెస్టుచేసి తిరువనూరులో

విరాచించెను.

నయ్య శ్రీకృష్ణ ప్రమాదము

మద్రాసు చేరువకు ఒక నయ్య శ్రీకృష్ణ

నయ్య లోక రాష్ట్రము ముందునుండి పని

గొట్టుచుండగ (పేలి చేరు నలిచియున్న) రంగ

గండ్ల అనువాకు గాయడడెను. 16 వ తేదీన

ఆరని మద్రాసు జనరలు ఆస్పత్రిలో వేసిరి. ని

న్నటిరోజున పనిపొయెను.

ఉద్యోగములు-

అల్పసంఖ్యకులు

నిమ్మజాతులకు రిజర్వేషన్ లేకపోవుట

కాంతసింగుగారి అడ్డరకెంట్టు

శ్రీరామము

సిన్హ, ఆగస్టు 22:-

కాంతసింగు ఎం. ఎల్. ఎగారు నోటిసిఫికెషన్

అడ్డరకెంట్టు తీర్మానములను, ప్రభుత్వమునకు

ప్రభుత్వమునకు, ప్రభుత్వమునకు కేంద్రము గల

యందొక్కము లన్నింటను అల్పసంఖ్యక వర్గము

లకు నూటికి 33 1/3 వంతులు ప్రకటించబడిన

దనియు, అందులో 25వంతులు ముఖ్యములకు,

రెండుంతులు ఆంగ్లోఇండియనులకు, మిగిలిన 2 1/3

వంతులు మిగిలిన అల్పసంఖ్యకుల విభజించబడిన

దనియు ప్రభుత్వము తలచుచున్నట్లు తెలియు

చున్నందున నందులో, నిమ్మజాతు ఉద్యోగ

ముల దాహిసా ప్రత్యేకింపమని అవసరముగా

చర్చింపవలసివచ్చెను. (అ. ప్రె.)

వెద్రదొంగలు చంపబడుట

లాహోరు, ఆగస్టు 20:-

భారతీయ భిక్షుని సంఘములందు శివర్

డిన్ ముగ్గురు దొంగలు పోలీసువారిచే జరిగిన

యందునందు చంపబడినట్లు ఒక పత్రికలో ప్ర

కటించబడెను. జగజులంగు, బచసంగు, కేసరి

శింగ అను వీరు ఒక గ్రామమున ఒక యింట దా

నున్నారని పోలీసువారికి తెలిసి, వారు పోయి

ముట్టించినగా దొంగలు కుపాతులు కాల్చిరి. పో

లీసులు గూడ కుపాతులు కాల్చిరి. చివరకు పో

లీసువారికి ఏమియు వచ్చును లేకుండ దొంగలు

యరువున పనిపొయి మాడవనగా గాయపడి

దొరికెను. వారియొద్ద కుపాతులు రివాలవులు

గలవు. (అ. ప్రె.)

లాహోరు పోలీసువారు మూలకడ ఒక మో

టారు పోతుండగ నిలిపి ఆంధ్రులవారిని ఆరె

స్టు చేసిరి. వారియొద్ద ఆయుధము లుండెను అను

మానముతో పట్టాకొనిరి. (అ. ప్రె.)

పాట్లా వైసువాన్సరు

రాంచి, ఆగస్టు 19:-

ప్రభుత్వ ప్రకటన యిటులగలదు:- పాట్లా

విశ్వవిద్యాలయమునకు ఆగస్టు 28 వ తేదీనుండి

నాల్ కార్పొరేషనువారు నూతుగారు ఉపాధ్యక్షు

లగ నియమపత్రము. (అ. ప్రె.)

సర్ మాంపేరు బల్లరగారు 25 వ తేదీ న

నాగపూరు విడదరు. (అ. ప్రె.)

నోటిసు.

కానినాడ నబ్బాడ సేటు కోట్

ఫయిలు I. P. No. 31 of 1933 రూ.సి

యకసార్వభౌము 1 యిప్పైదు సుబ్బారావు వగయ

య 17 వ క్రిడిటు నిమిత్తకాయల ప్రకార

సామెచ్చేరు ది 8-12-1929 సంవత్సరం తేదీని

రు 600-0-0 అనవండు రూపాయలకు నెలకి

నూటికి రు 1-4-0 చొప్పున వడ్డీతో యిచ్చుట

మొదలైన చరకులతో ప్రాయోగియిచ్చిన ప్రాం

సరి నోట్సులందు రు 15-11-1928 సంవత్సరం

తేదీని రు 100-0-0 నూరురూపాయలు వసూలు

శ్రీ శ్రీ రాఘవహదూరు పాతూరి అయ్యన్న శెట్టిగారు

శ్రీయత సావి వెంకటాచలం శెట్టిగారి రెట్టు

వాయుచున్నాడు:-

మద్రాసు, ఆగస్టు 22:-

రాఘవహదూరు పాతూరి అయ్యన్న శెట్టిగారు

కొద్దికాలము జబ్బుగానుండినవిషయ స్వర్ణములయిన

తెలుపుటకు మిగుల విచారవచుచున్నాను. వీరు

నిరంతరకార్యదీక్షతోను, అపార మనస్సేవార్య

ముతోను, తమ జీవితము గడిపిరి. 1875 సం||లో

జన్మించిరి. 16 సం||ల వయసుననే చిల్లవకు

పులక ప్రకమున ప్రారంభించిరి. వీరు గత ముప్ప

దేండ్లకాలమునుండియు చాల ప్రాముఖ్య మున

వర్తకులని చేరువడిరి. వర్తకమునందు వైశ్య

సంఘమునకు సహజము తెలివితేటలన్నియును

వీరియందు గాన్పించుచుండెను. వీరు వైశ్యసంఘ

ము నకు భూమి గల ము కంటి వారు.

వీరు ప్రజలయొక్క హాసానిత రుచులకు సరిపకు

నట్టి పులకములకు బల్లలను తెచ్చించి, తమ

వర్తకమును యావత్ రాష్ట్రమునకును వ్యాపింప

జేసిరి. తమ స్వయంకృత్యవల్ల చాలవచ్చుము గడిం

చి నీతిని ప్రసముచే గొప్పకృతి గడించిరి. తాను

గడించిన వర్తకములో చాలభాగమును ఆంధ్రదేశ

ములో ననేకపలములందు సత్రములు, బాబుసా

రుల వసతిగృహములు మున్నగు ధర్మసంస్థలు,

నిర్మించుటకు వివిధాంగపరచిరి. ఒంగోలు రైలు

స్టేషనువరకు వారితే నిర్మింపబడి మద్రాసు గన

ర్పరగానుండి చిల్లవగ్రామమువరకు తెరవబడిన

పేద వసతిగృహము, వీరి ప్రజలయందుగల అను

రాగము నెల్లప్పుడును స్ఫురణకు దెచ్చుచుండును.

వై. శ్రీ గంఘము నకు చెందిన

ప్రతిసంఘయందు వీరు ప్రాముఖ్యముగా పాల్గొ

నుచునేయుండిరి. రాబిల్ కలవల కట్టనశెట్టిగారి

ధర్మములయొక్క ప్రజ్ఞా గానుండి, దక్షిణభారత

వైశ్యసంఘముయొక్క అధ్యక్షులుగానుండి, మద

రాసులో జరిగిన 5 వ ఆంధ్రవైశ్యసంఘమునకు

అధ్యక్ష సంఘాధ్యక్షులుగానుండి, మద్రాసు

యానై ప్రభుత్వమునకు ఉపాధ్యక్షులుగానుండి,

కాన్సాపాటిమన్యులగొప్పసభ్యులుగానుండి,

విదేశ ప్రయాణమునకు వైశ్యసంఘము చాలవతి

మారితో వైదేశకాలమువరకు వైశ్యముతో

పొరొడి, విదేశ ప్రయాణమునకు యానై

జెంగుళ్లూరు మార్కెట్టు

సాక్షాత్కారము

పన్ను వేయబడనివి			
నూటికి	సంఖ్య	శేటు	
81½%		84-9.0	
81½%	1947/50	94-18.0	
4%	1984/87	102-1.0	
4%	1948	102-8.0	
4%	1960/70	97-12.0	
4½%	1984	102-5.0	
4½%	1955/60	105-8.0	
5%	1985	104-10.0	
5%	1940/48	107-2.0	
5%	1989/44	107.0-0	
6%	1988/88	100-0.0	
6½%	1985	107-12.0	
5½%	1988/40	108-0.0	
5%	1988	100-8.0	
5%	1945/55	118-2.0	
మొనూరు గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీలు			
పన్ను వేయబడనివి			
సరాసరియుగం			
6½%	1941/51	8-11-0	116-8.0
6½%	1940	8-10-8	114-10-0
5½%	1988	8-8-0	109-10-0
5%	1955	8-12-7	112-18-0
పి.మోగా రైల్వే			102-0-0
విటల్ దుర్గ రైల్వే			100-0-0
5% కొచ్చిక్			100-14-0
మెనరు ఎల్. ఎం. 5% 1960			102-6-0
సెక్యూరిటీలలో విల్లర్ లేదు.			
వాటాల్ ప్రకటనము			
దృఢీకరణ (వెలియిన పట్టుబడి)	శేటి ధరలు		
ఇంటియర్ యన్. పి. రు 200	1988-4.0		
ఇంటియర్ కాంటి	125	288-0.0	
ఇంటియర్	180	168-4.0	
మెనరు (కోశీవారు)	180	210-8.0	
మెనరు (అమ్మవారు)	10	10-6.0	
ఇంటియర్	25	9-15.0	
మెనరు	10	9-8.0	
కెల్లె	50	49-0.0	
యన్. యం. యన్. పి.	10	10-0.0	
ఇతరములు			
డి. సి. రైల్వే	25	19-4.0	
మెనరు (పెన్)	100	84-8.0	
బార్బన్స్ అడ్మిని	10	7-2.0	
డిల్	10	6-2.0	
మెనరు	10	9-0.0	
బ్రూకర్స్ అడ్మిని	108	100-8.0	
డిల్	100	99-8.0	
కా. మె. డ్రో అడ్మిని		161-2.0	
డిల్		125-4.0	
కా. యు. యు. అడ్మిని		58-4.0	
డిల్		191-6.0	
మెంటిడి		159-12.0	

ఇన్నూవేషన్లు		
హామిల్టన్	5	5.0-0
హిరయంబు	500	8048.0-0
లియన్	50	10-4-0
నూర్ ఇంజనీరింగ్		25.4-0
డిజైన్		
కోలర్	100	47-4-0
మెనార్	100	101-8-0
టెంకూర్	100	101-4-0
హామిల్	100	102-0-0
మిల్లులు		
లెంగ్గురు	100	81-10-0
లెంగ్గురు	100	190-8-0
గోల్డ్	100	122-8-0
కై నెట్	2½	1-9-0
మెనార్	100	50-0-0
మహారాజా	100	102-4-0
కృష్ణారాజు	25	7-44-0
గనులు		
మెనార్	రు 6	
హామిల్	యన్ 10	1-9-8
మెనార్	10	0-17-9
నంది	10	2-15-8½
మెనార్	10	0-8-10

ఆంధ్రదేశ ప్రథమ గ్రంథాలయము

గ్రంథాలయముల నూర్చియు వాని చరిత్ర ముల నూర్చియు విశేషముగ బరిశ్రమ జరుగు చున్న నీ కాలమున నాంధ్రదేశమునందలి ప్రథమ గ్రంథాలయ మేదియో తెలిసికొనుట యత్యంతావశ్యకము. చరిత్రము, సామూహికము, శాస్త్రము మును (Authoritative & Scientific) గాక తెలిసిన వానికి దగిన పరిశోధనయు దురుహభిమన యధాగ్రహమున సత్వరపరములు. ఆంధ్రదేశము వాస్తవము చరిత్రము నందలి యితర విషయముల వలె, గ్రంథాలయ చరిత్రనుకూడ నూడ నై నూత్నము వర్ణించుచున్నది.

ఈనడుము తెజవాడయందు జరిగిన గ్రంథాలయ రజతోత్సవ సందర్భమున నేమి, యితరముందు పత్రికలలో ఒకటింపబడిన గ్రంథాలయ చరిత్రములయందు దేమి, యాంధ్రదేశమున జూలొకట గ్రంథాలయము విశాఖపట్టణమున (క్రీ. శ. 1886 సంవత్సరమున "సరస్వతి నిలయము" అను పేర సాహిత్యపరిషత్తున, సదియే ప్రథమ గ్రంథాలయ మెట్లును ప్రారంభించినది. కాని యీ విషయమై పొరపాటు గలదు. ప్రథమ గ్రంథాలయమునా రుణానికట్లు (క్రీ. శ. 1886 సంవత్సరమున గాక క్రీ. శ. 1884 సంవత్సరమున బ్రుహ్మమున విజయనగరమున స్థాపించబడినది.

ఆంధ్రదేశమున గ్రంథాలయమునందలి స్థాపించి, గ్రంథాలయోద్యమమునకు విశాఖపట్టణము దేవు దగినవారు (బ్రహ్మశ్రీ) పండిత నిడదవోలు నుండ రముపంతులవారు. వీరు క్రీ. శ. 1882 వ సంవత్సరమున గ్రంథాలయోద్యమము ప్రారంభించి గ్రంథములు సేకరించి క్రీ. శ. 1884 సంవత్సరముననే ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వాధికారులకు స్థాపించినారు. వీరు పూర్వోన్మేషిత్వ బోధకులనుకూడ పరిచయములు. కడచిన శతాబ్దమునందలి పండితులలో వీరిమొదలైన వారగుచు, వీరుమాత్రమే గ్రంథముగాని లేదనుట యతిశయోక్తిగా నేరదు. ఆకాలమున నై వారుకేల ముదిరి గ్రంథములను, పదునైదువందల శాతము సంపుటములను సంపాదించిరి. క్రీ. శ. 1897 సంవత్సరమున ప్రభుత్వం ప్రండితసభ బహిరంగ నూర్చిన వారిలో వీరు ముఖ్యులు. శ్రీవేముల సేకటకర్తను సేటిగారు తొలగి ముద్రులము టగట్టునట్లు ముదించిన భాష్యర రామయ్య, భారత భాగవతము, విశ్వకర్మ చరిత్రము మొదలగువానికి మాతృక లి గ్రంథభాండారము నుండియే పంపబడినవి మత్యము (క్రీ. శ. 1918 వ సంవత్సరము ప్రభుత్వమువారు ప్రాచ్యుత్తిభిర పుస్తకభాండారమునకు నూటయైదువది నాలుగు శాతమున గ్రంథముల నొసంగిరి.

ఈ శాతముల సంపుటముల దభూర్యములను వాస్తుశాస్త్రము, కోవాసనీ భరతశాస్త్ర టీక (ఆంధ్రానువాదము) మున్నగు శాస్త్రీయగ్రంథములును రాధాకృష్ణకవి తారకబ్రహ్మరాజీయము కలిపిది భావనారాయణ విష్ణుపురాణము మున్నగు నభూర్యకావ్యములును, మేలైన పాఠములు గల భారత ప్రభులను, రసవంతముల యక్షగానములను, భక్తిరసపూరితములగు శతకములను గలవు. వీనిలో దేన్నిదయెంతటికీ మాత్రము దొర తనమువారు వివరము ఒకటిందివారు * కలింగ దేశమునకు సంబంధించిన యభూర్యములగు గ్రంథము లిం కెన్నిదేనియు నిందు గలవు. అవి పరిశోధకులకు గమనకరము.

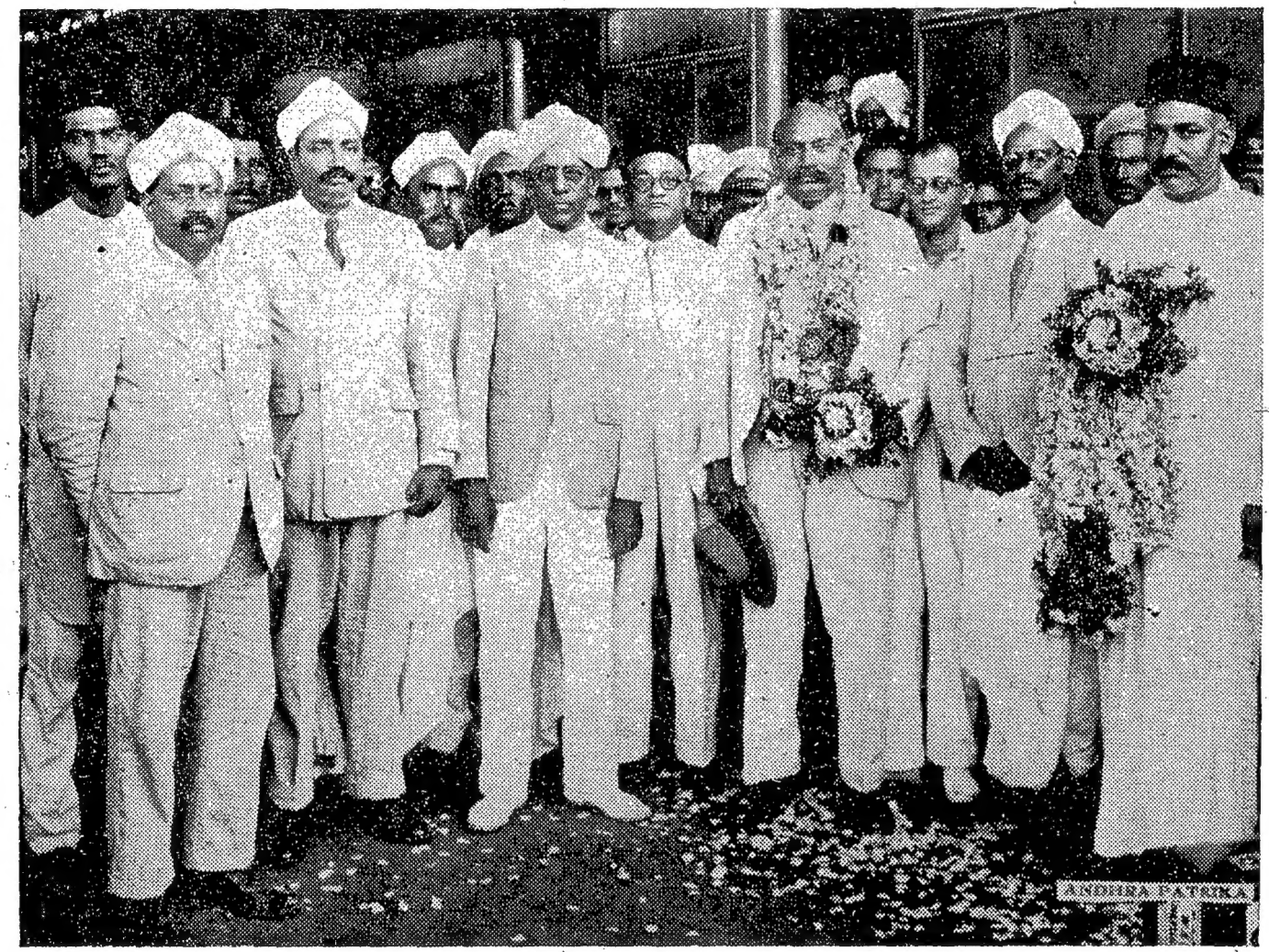
వొల్లి యాంధ్రదేశమున విలసిల్లిన, యముద్ర గ్రంథాలయమున, చింతామణి, వాగ్మిరసరసరి, మంజువాణి లోనగు పత్రికారాజములయందు ఒకటింపబడిన ప్రాచీనాంధ్రకావ్యములను నొసంగినవారు నుండరము పంతులవారు. అముద్ర గ్రంథాలయమునందు ఒకటింపబడిన ప్రబంధ రాజవంశ శ్రేష్ఠర విజయలీలాధము, చింతామణి యందు ఒకటింపబడిన చిత్రభారతము. వాగ్మిర యందు ఒకటింపబడిన గంధవహము, సరస్వతి యందు ఒకటింపబడిన మార్కండేయ పురాణములు, మంజువాణియందు ఒకటింపబడిన ఓరీష చరిత్రము, వాగ్మిరవిలాసము రాజవాసనలయ ము మున్నగు గ్రంథముల మాతృకలొందగ్రుత్తర భాండారమునండి గొనిపోవబడినవి. తొలగి ను ప్రసిద్ధాంధ్ర కావ్య ముద్రాణమునకు నుండరము పంతులవారు తోనే లోడ్చుడిరి. క్రీ. శ. 1915 సంవత్సరమున నిరాభార పీఠతేవుల శ్రీ పశువుల నాయ యోగిగారు శ్రీ పాల్కురికి సోమ నారాయణకృష్ణమున పండితారాధ్యచరిత్రమున వీ రొసంగిన మాతృక సహాయముతోడనే ముద్రితము గావించినారు.

పై విషయముల సత్వరమున స్థాపించుటకు వారి గ్రంథభాండారమును, వారు పండితులతోడన, కవులతోడన, ముద్రాక్షరకళాగ్రాహులతోడన జరిపిన యుత్తరప్రత్యుత్తరమున విజయ నగరమున వారికామున భద్రముగలవు. ఆయుత్తరములన్నియు నలవడియేదేనాటిని, ఆకాలమున సిద్ధిమహాపండితులయొద్ద విద్యానుకులయై లేఖనా జైత్రమును, విద్యావ్యాసంగమును నాయుత్తరముల నిలకించిన తెలివదగలవు. అందు గొన్ని యుత్తరములు ముందుజరుగింపు నగునా తనాంధ్రకవిపండిత ఛాయాచిత్ర ప్రదర్శనమున ప్రదర్శింపబడును. తక్కిన యుత్తరముల ఒకటింపబడుట బ్రయత్నము జరుగుచున్నది.

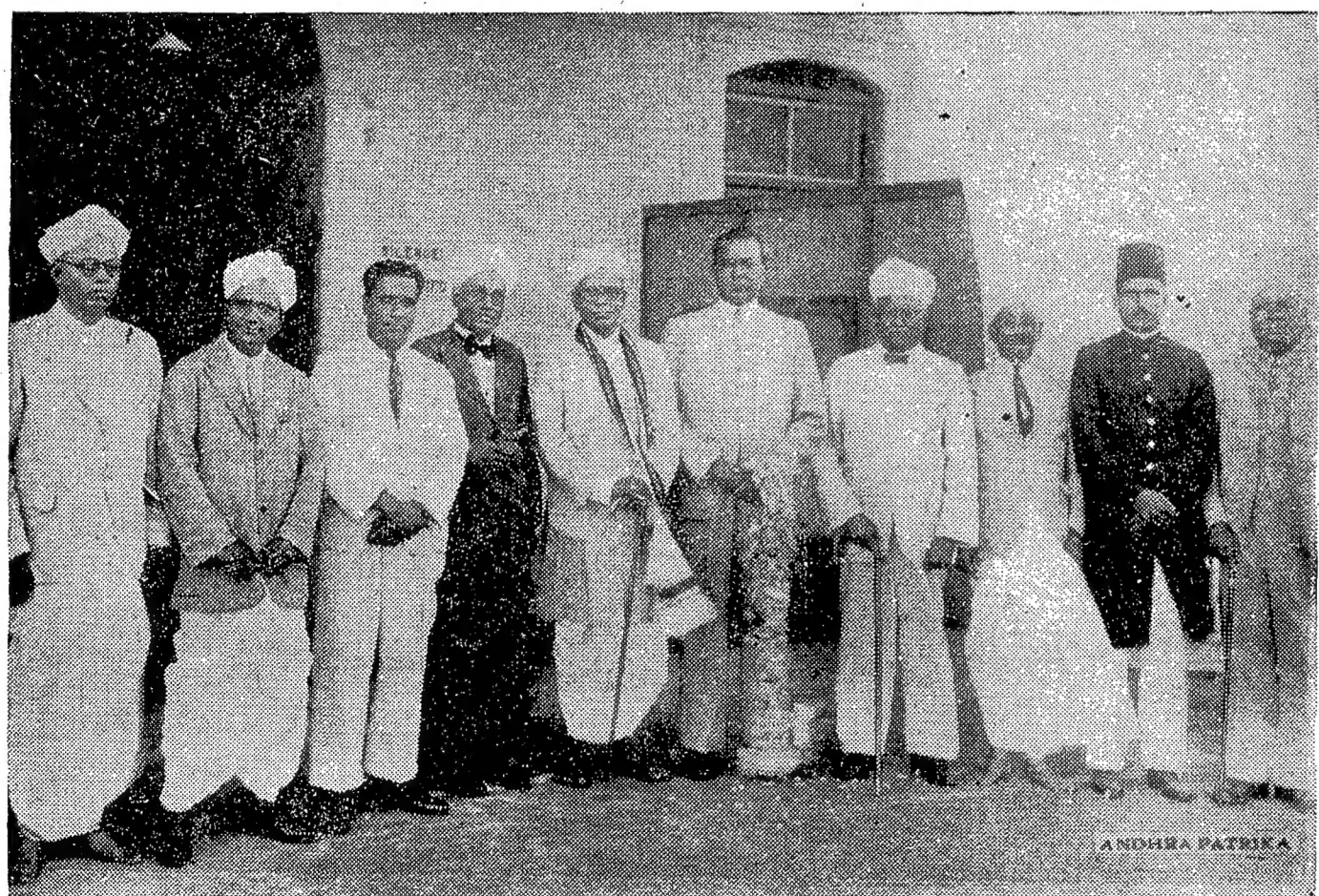
నుండరము పంతులవారి గ్రంథాలయమే ప్రథమమునకు నే డాంధ్రగ్రంథాండారమునగు గ్రం

సూర్యగ్రహణసమయమున మదరాసు నముద్రమునందు ప్రజలు స్నానము చేయుట.

నర్ వ. వి. పాత్రోగారు లండనునుండి తిరిగి వచ్చినపుడు శనివారమునాడు మదరాసులో స్వేచ్ఛనునంద ననామము.

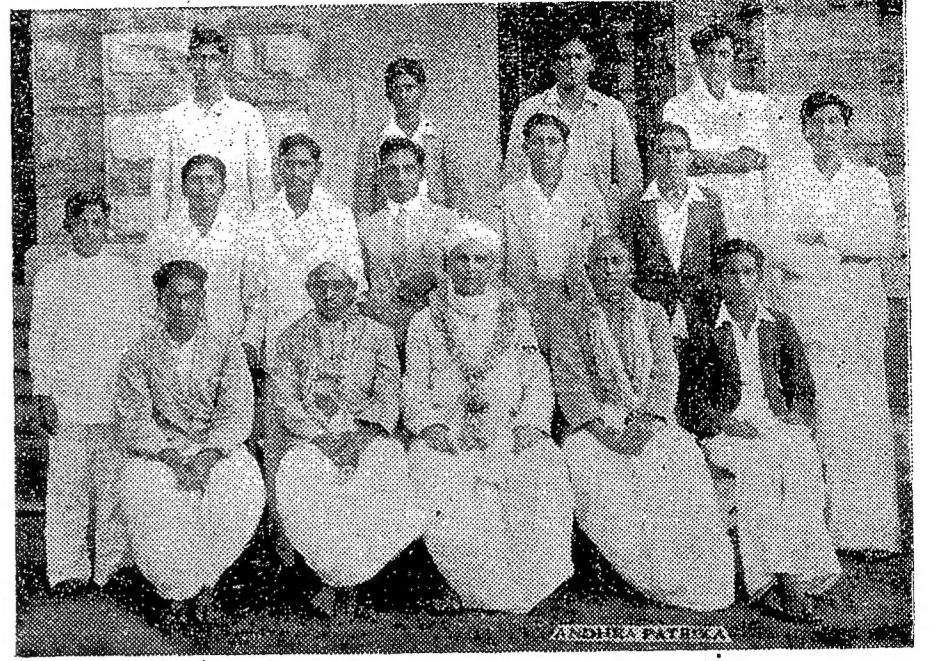

నర్తకమూర్తిగారి ఛాయాచిత్రము మదరాసు కాన్స్టేబుల మందిరమున అగ్రతరమున చే బహిర్గత మొనర్పబడెను. నర్తకమూర్తిగారు, అగ్రతరము ముత్తయ్యచెట్టిగారు మధ్య గలరు.

ADVERTISERS PLEASE NOTE

Advertisers inserting advertisements under Box Nos. are advised that as from 1st January 1933, replies received will not be delivered by post. Replies will be forwarded by post if required provided the sum of Rs. 4/- is paid at the time the advertisement is inserted to cover cost of postage. Replies for which Rs. 4/- for postage has not been paid will be retained in the Andhrapatrika Office until called for by the advertiser or his representative. Replies not claimed within a period of one month from the date of insertion will be destroyed.

* Triennial Catalogue of Manuscript 1917-18. (Government Oriental Manuscript Library). Published by Government of Madras, 1926.)

(P. P. B.)

ప్రెసి డెన్స్ కాలేజీ ఆంధ్రభాషాభివృద్ధిసంఘము—ప్రారంభోపన్యాసము వావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారు బసంగిరి.

ప్రముఖ సాహిత్యములను సమగ్రముగా ప్రాచీనాంధ్ర వాస్తవపత్రిక లిసాక్ష్యమును ముద్రాక్షర బలపరచుచు. చాలామందియను (మ. ద్రితము 1794) ఆంధ్రభూమి చింతామణి (మ. 1846) వ్యవహార చరిత్రమును బాన్ శ్రేయశ్రు భామను భూపాలియము (మ. 1851) రాఘవపాండవీయము (1857) మొదలగు ప్రథమ ముద్రాగ్రంథములు వందల కొలదిగలవు. ముదియ ముదియబడి లోకమున వ్యాప్తముగాని సాంధ్యిక ప్రసవాపహరణము (మ. 1868) మాధుకావ్యము (మ. 1887) కవలయోగంధము, (మ. 1896) మున్నగు గ్రంథము లెన్నియో వందల యతిశయోక్తిగా నేరదు. మనదేశోద్భావమునుబట్టి వీనికి విలక లేదుగాని, పాశ్చాత్యదేశ మనందొక్కొక్క ప్రథమ ముద్రాగ్రంథములతో పోలి పోషుల చెప్పించి కొనవారుగలరు. ఈ గ్రంథములు వీరి గ్రంథభాండారమున భద్రముగలవు.

ఆంధ్రదేశము నందలి ప్రాచీనాంధ్రవాస్తవ పత్రికలలో తత్వబోధిని (1867) ఆంధ్రభాషా సంజీవని (1871-1888-1892-1898) అముద్ర గ్రంథాలయము (1885-1904) సరస్వతి (1898-1912) మంజువాణి (1898-1904) మొదలగు పత్రికలన్నియు నుండరము పంతులవారి గ్రంథ భాండారమున నేటికీ గలవు. తత్వబోధిని మున్నగు పత్రికల నేటి కేబియేండ్ల ప్రదంబండియు బుక్రముకేసినగాని లభింపవలదు పరిశోధకులకు విశేషము.

అనువాదన పరిశోధక విద్యార్థుల కి గ్రంథ భాండారము ముఖ్యమున నిశ్చయమునందలి యిది చెప్పవలెను. కాని పత్రికాముఖమున నేమి దీనిగూర్చి విశేషముగ తెలియకపోవుటచే, దీని ప్రాచీనమున, ప్రథమత్యమున, గ్రంథాలయ చరిత్రకారులు గమనింపలేదు. విశాఖపట్టణము నందు "సరస్వతిగ్రంథాలయము" వా ర న కొ ను నంత ప్రాచీనమైనది కాదు: ఆ గ్రంథాలయము గూర్చియు వాగ్మిరగ్రంథాలయ సంస్థాపకుని నూర్చియు వాగ్మిరగ్రంథాలయ సంస్థాపకుని నామము తెలియకపోవుటచే సాక్ష్యము. వారిపేరు మంధన ఆదివారాయణమూర్తిగారు. వారు క్రీ. శ. 1893 సంవత్సర ప్రాంతమున నుండరము పంతుల వారు గ్రంథభాండారము స్థాపించిన తరువాతనే వారి మొదటి గ్రంథాలయ విషయములు నేర్చి, గ్రంథాలయము సంస్థాపించిరి గాని నేమిగాదు, దీనికి తగిన యాధారములు గలవు.

విశాఖపట్టణమునందలి కవిశాసనివారు నుండరముపంతులవారి వద్దంతయు సంకల్పించియు న్నారు. ఆసమయమున వారు గ్రంథాలయోద్యమ విశాఖపట్టణమునకే బ్రహ్మలో తెలుపబడగలరు. గ్రంథ భాండారమునందలి గ్రంథవివరములు పత్రికాముఖమున ఒకటింపబడుట ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. కావున గ్రంథాలయ చరిత్రకారు లీవిషయము గమనించి, యీ భాండారమున స్వయముగ వీక్షించి, నుండరముపంతులవారికే తెలిపవలసిన గౌరవము తెలియదుగలగాయని విశ్చించుచున్నాము.

ఆంధ్రగిర్వాణ సాహిత్య సమ్మేళనము విజయనగరము

1934 క్యాలెండరు

ఆత్యాగ్రహణములై కళావై దగ్ధము విస్తుట మొదలునన్న 1934 సం॥ర క్యాలెండరు విక్రమునకై మావద్ద సిద్ధముగా నున్నది. ధరలు మిక్కిలి సరసము లు 5-0-0 లు పంపి నవో కలెండరు పంపబడును. ధరల బావిత ఉచితము.

అన్నిరకముల ట్రికల్, హాఫ్టోక్ బ్లాకులు అతిశాకగా తయారుచేసి యివ్వబడును. ఆర్డరులు క్రిష్ణముగా నెరవేర్చబడును. ప్రాతినగ్ధము తెలిపబడుటకు ఏతెంట్లు కావలెను. ఇతర వివరములకు 0-1-4 విళ్లను పంపి వీరికి వ్రాయును. THE PEARL CALENDAR MFG Co.

Post Box No. 6777, Calcutta,

మద్రాసు స్తీమరు వార్తలు

22-8-1933

హాగ్యరలో నున్న స్తీమరులు

స్తీమరు పేరు	వయస్సు సంవత్సరము	జన్మతేది
ఎల్.కె.పురా (రంగూను)	21	
గంధీరా (మదిపట్నము, కాకినాడ, విశాఖపట్నము)	--	
అబార్దా (కొలంబో, బొంబాయి)	--	
రాజాపు స్తీమరులు		
దుమాన (కలకత్తా)	20	
క్లాక్ మెక్స్ వుక్ (లండను)	23	
వింకోవా (బొంబాయి, కరాచి)	24	
కోనా (పినాంగి, సింగపూరు)	25	
క్లాక్ మెక్స్ వుక్, (కలకత్తా, చిటగాంగు)	25	
సిటి ఆఫ్ యాంగ్ల (లండను డిజిటల్ డివిజన్)	25	
నూనార్ (కాకినాడ, విశాఖపట్నము, కలకత్తా)	26	
కోల్కాతా (పసిఫిక్ సముద్రతీరపురములు)	27	
ఎలియోపియ (రంగూను)	28	
నూనార్ (రంగూను)	28	
అలహాబాద్ (లండను, ఆంధ్రప్రదేశ్, రాబర్డం, డివిజన్)	29	
క్లాక్ మెక్స్ వుక్ (లండను, డిజిటల్)	30	
సిటి ఆఫ్ యాంగ్ల (కలకత్తా)	31	
యూనైటెడ్ ఫెల్లస్ (కలకత్తా) పెన్సియరు	2	
ఎల్.కె.పురా (రంగూను)	4	
కలియవార్ (రంగూను, కలకత్తా, డిజిటల్)	4	
శైవర్ మట్టింగర్ (సింగపూర్ సైన్స్, హైఫోంగు)	7	
రాజాపూ (పెనాంగి, సింగపూరు)	8	
క్లాక్ మెక్స్ వుక్ (కలకత్తా, చిటగాంగు)	8	
మకోరా (విశాఖపట్నము, కలకత్తా)	11	
ఎలియోపియ (రంగూను)	11	
క్లాక్ గ్రాంట్ (లండను)	11	
మారియస్ ఫెల్లస్ (ఆంధ్రప్రదేశ్, రాబర్డం, హోబన్, శ్రీమత్)	12	
దుమానా (మార్షల్, లండను, ఆంధ్రప్రదేశ్, రాబర్డం, హోబన్, శ్రీమత్)	18	
రిందా (కలకత్తా)	14	
ఎక్స్ పోలొరేటర్ గ్రాండ్ డివిజన్ (మార్షల్)	17	
ఎల్.కె.పురా (రంగూను)	18	
క్లిఫ్ ఫెల్లస్ (కలకత్తా)	20	
కోనా (పెనాంగి, సింగపూరు)	22	
క్లాక్ మెక్స్ వుక్ (కలకత్తా, చిటగాంగు)	22	
మకోరా (కాకినాడ, కలకత్తా)	23	
సిటి ఆఫ్ డిజిటల్ (కలకత్తా, అమెరికా)	24	
ఎలియోపియ (రంగూను)	25	
శేవార్ (లండను, ఆంధ్రప్రదేశ్, రాబర్డం, డివిజన్)	26	
సిల్వర్ నాఫ్టి (పసిఫిక్ సముద్రతీరములు)	26	
యెయ్ ఫెల్లస్ (కలకత్తా)	27	

ఆంధ్రరత్న

గోపాలకృష్ణుని చాటువులు

శ్రీరంగనాథ స్తవము, చాటుపద్యములు "యెంకిపాట"

వీరికొక సహా 44 పుటలు; దశసరిమేలు (పైదర్శనము) కాగితము; ప్రొటోడెక్ట్ అట్ట; ఒక బ్లాక్ ఫోటో.

వల మూడు అడాల మాత్రమే. ఈ కృష్ణా పుష్కరసమయమున బ్రచురింపబడును. చలయవారు: శ్రీమదాంధ్ర విద్యాపీఠ గోష్ఠి, సత్యనారాయణపురం, తెజవాడ. అని వ్రాయవలెను.